

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8. — TELEFON: 31-23, 31-24, 31-25, 31-26 in 31-28. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za tuzemstvo: 15.20 L.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in tuzemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Bombe na Aleksandrijo

V nizu uspešnih letalskih akcij na sovražno zaledje je bila hudo bombardirana tudi vojna luka v Aleksandriji

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 9. februarja naslednje 618. vojno poročilo:

V Cirenajki ni bilo važnih dogodkov. Oddelki letalskih sil so uspešno bombardirali in s strojnimi obdelovalci obkrožili v zaledju sovražnikove fronte.

Sovražnik je izvršil napade na več krajev Tripolitanijske. Povzročena ni bila resna škoda. Med domačim prebivalstvom sta bili dve osebi ubiti.

Nadaljevale so se ofenzivne operacije nemškega letalstva proti otoku Malti. Eno letalo tipa Bristol-Blenheim je bilo sestreljeno v spopadu v zraku. Naše letalstvo je napadlo luko v Aleksandriji v Egiptu in je ponovno zadelo pristaniške naprave navzile hudi sovražnikovi obrambi. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Berlin, 10. febr. s. V berlinskih vojaških krogih poudarjajo, da je nemško letalstvo predvčeršnjim po poročilih DNE vzhodni Cirenajki sestrelilo 8 angleških lovcev vrste »Tomahawk«. Z uspehom so bile napadene tudi kolone motornih vozil in skladišče vojnih potrebščin zapadno od Marsa Matruha. Bombniki so končno napadli letališča na Malti. Izbruhnila so obsežni požari.

Operacijsko področje, 10. febr. s. (Poro-

čilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Nacionalni svetnik Alessandro Melchiorri, major in šef propagandnega urada vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v Severni Afriki, je bil odločen z nemškimi železnimi križem za sodelovanje z nemškimi četami v nedavnih zmagovitih vojaških operacijah v Libiji.

Izgube v januarju

Rim, 10. febr. s. Glavni stan Oboroženih sil poroča:

Izgube v mesecu januarju, v številu one, ki niso v prejšnjih seznamih in o katerih so dospeli do 31. januarja potrebni predvideni dokumenti in imenske označbe so:

Vojška in mornariška v Severni Afriki: brez posadke v Bardiji in Solumu, o katerih se ni imenskih podatkov, padlih 915, ranjenih 1760, pogrešanih ali ujetih 9279.

Ruska fronta (4. seznam): padlih 181, ranjenih 674, pogrešanih 27.

Grško-albanska in albansko-jugoslovanska fronta: padlih ali umrlih zaradi ran 365, ranjenih 272.

Mornariška: Padlih 89, ranjenih 179, pogrešanih 316.

Letalstvo: Padlih 58, ranjenih 57, pogrešanih 25.

Novi uspehi italijanskih letalcev na vzhodu

Rim, 10. febr. s. Kmalu po objavi uspeha letalstva italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji, ki je bilo uničenih 8 letal brez lastne škode, poročajo o novi lepi zmagi neustrašnih oddelkov letalstva, ki se bore v sovjetski državi. Dne 5. februarja ob zori so naši lovci napadli neko sovjetsko letališče. Akcija je bila tako nagla, da je bil sovražnik dočel presenečen in decimiran, preden je mogel učinkovito reagirati. Dve letali, ki sta se dvignila, da bi prestregli našo skupino, sta bila takoj sestreljena, nakaž so se naši približali letalšču ter oba obdelovali v rušili neprestano kljub protiletalskemu streljanju. Pet letal je bilo zažganih, nadaljnjih 6 pa gotovo uničenih. Skupno so rdeči izgubili torej 13 letal, dočim so se vsi italijanski lovci vrtnili na izhodna oporišča. Sovjeti so tako v dveh akcijah v času 48 ur izgubili kar 21 letal ne da bi bilo kaj izgub na naši strani.

Z operacijskega področja, 9. febr. s. Posebni poročevalci agencije Stefani beležijo o podvigu torpednih letal v bližini Tobruka, ki ga omenja tudi 615. službeno vojno poročilo, da spada med etične operacije italijanskih letalskih sil v sedanji vojni. Podvig je postal nov dokaz o junaštvu italijanskih pilotov. Na osnovi izvidniških podatkov je skupina torpednih letal kmalu izsledila sovražni konvoj, v katerem sta bila dva parnika in ki ju je spremljalo več vojnih letal. Sovražno topništvo je takoj besno reagiralo na napad, z obale pa se je dvignilo nekaj sovražnih lovcev. Kljub temu so se torpedna letala zagnala proti ladjam in z enim torpedom je bila zadeta velika tovorna ladja, na kateri je takoj izbruhnil požar. Malo pozneje se je proti konvoju pognalo drugo torpedno letalo. Z zadetimi ladjami so se dvigali visoki plameni. Bržkone je bila natovljena s pogonskim sredstvi. Kljub zelo ostremu sovražnemu ognju se je letalo pognalo proti drugi ladji, veniar pa ga je ogenj iz sovražnih streljanih in topov močno oviral. Pilot Graziani se je spretno umaknil s področja zaporne-

ga ognja in se je vrnil na svoje oporišče, čeprav je bilo letalo zadeto in so bili trije letalci v njem ranjeni, eden pa ubit. Motorist je sam naravnal motorje pri pristaniku, čeprav je imel ranjene roke. Ko je letalo pristalo, je izgubil zavest.

Prodiranje proti Tobruku

Bern, 9. febr. V londonskih pristojnih krogih priznavajo sedaj, da se je del 8. angleške armije zamenjaval prizadeval ustaviti sovražno prodiranje pri Bengaziju. Ker se je ta poizkus ponesrečil, je bil general Auchinleck prisiljen k umiku in se sedaj točno še ne more reči, na katerih postojankah se bodo angleške čete lahko ustavile ter nasprotniku še poslednje uprle. V Londonu pripominjajo, da se osne sile že približujejo Tobruku, zaradi česar velike boje, ki se že nekaj časa pričakuje, ne bo mogoče odlašati še nadalje in bo moralo do nje priti prav pred Tobruk. Angleži so postavili vse svoje nade na to bitko, o kateri pravijo angleška poročila iz Kaira, da se bo vsak čas pričela. (Stampa Sera.)

Berlin, 9. febr. d. Kakor je bilo v nedeljo zvečer objavljeno s pristojnega vojaškega mesta v Berlinu, so Angleži na svojem prenapetem umiku iz Bengazija in Derne pustili na mestu 1220 vsakovrstnih vozil. Ta vojni park pomeni skoraj celotno opremo ene britanske divizije. Dejstvo da so britanske čete pustile za seboj tako veliko število prevoznih sredstev, najbolj dokazuje, s kakšno naglico so se morale britanske čete umakniti s teh postojank. V berlinskih vojaških krogih posebno poudarjajo izredno brzino napredovanja Rommlovi čet, ki je bila mogoča samo na ta način, da so nemški vojniki pokazali izredne sposobnosti in vzdržljivost v brzinskih pohodih. Na ta način so Rommlove čete popolnoma prenesle britansko vrhovno vojno poveljstvo. Bili so dnevi, ko so sprednji oddelki nemških in italijanskih sil napravili na dan med 100 in 150 km poti in sicer med neprestanimi borbami z britanskimi zaščitnicami.

Japonci prodrli na otok Singapur

Včeraj so se japonske čete izkrcale na več krajih severne obale singapurskega otoka in prodirajo v prvi utrdbeni pas

Tokio, 10. febr. s. Imperialni glavni stan je sporočil, da so japonske sile, zbrane na severni obali Johorske ožine za končni napad na Singapur, v zadnjih urah noči in včeraj zjutraj odločno prekorale ožino in premagale sovražni odpor ter se zdaj pripravljajo za napad na singapurske utrdbe.

Tokio, 10. febr. s. Doznava se nadaljuje podrobnosti o napadu na singapurski otok, ki so ga Japonci pričeli v predpretekli noči.

Od 5. februarja je japonsko topništvo na severni obali Johorske ožine ojačilo svoje streljanje in uničevalo neprestano obrambo otoka. Med tem, ko so letala japonske vojske metala na trdnjavo tone najhujših eksplozivnih snovi in sicer kljub silnemu zapornemu ognju sovražnikove protiletalske obrambe, se je pridružil tudi streljanje velikih topov iz trdnjave Cangi. Od 38 skladišč nafte v predelu Seretara se jih je vžgalo 28; od teh se je oganj razširil na druge. Številna moč angleških čet, ki so zaprte v Singapurju, znaša 25.000 ljudi, pripadajočih 18. angleški diviziji, t. avstralski diviziji in 23. mešanemu bataljonu prostovoljcev.

Tokio, 10. febr. s. Po vesteh z operacijskega področja v Singapurju so se japonske napadalske sile izkrcale včeraj v prvih jutranjih urah v severozapadnem odseku otoka ter so hitro napredovale, uveljavljajo se proti angleškemu položajem na reki Kranji. Druge japonske sile, ki so se izkrcale v istem odseku, so napadle angleške čete, ki branijo nasip in pristanišče Selatar z obrežja reke Kranji. Japonskim četam je uspelo razdelati angleške krajevne topniške postojanke. Druge zasledujoče enote napredujejo naglo proti fronti.

Japonske sile na Malaji so pod poveljstvom generala Tomoyukiya Yamashite, bivšega člana vrhovnega vojnega sveta in šefa glavnega stana japonske vojske na Kitajskem, General Yamashita je bil generalni inspektor letalstva v vojski. V decembru leta 1940 so ga poslali v Evropo kot šefa japonske vojaške misije, kjer se je mudil 6 mesecev.

Angleži se umikajo na južni predel

Johore Bahru, 10. febr. s. Angleške sile, ki branijo otok Singapur, so se včeraj zjutraj pričele umikati na položaje prve utrdbene črte zaradi silnega napada japonskih sil, ki so prihajale preko ožine ob zaščiti smrtonosnega zapornega ognja. Radijska poročila iz Singapura pravijo, da se angleške čete umikajo v južni predel Singapura in da se splošna ofenziva Japoncev čedalje hitreje in silneje razvija. Topovi, ki so bili izkranci na obrežju otoka, so pripravili pot izkrcanim oddelkom, ki korakajo k napadu. Prvi znak, da Japonci napredujejo na otoku, so opazili včeraj ob 16. uri, ko so se pojavili signalni zeleni raketi in so druge rakete naznaili zaključitev izkrcavalnih operacij prvih japonskih kontingentov. Inženjerske čete sodelujejo pri prodiranju pehote.

Prvo angleško poročilo o izkrcanju Japoncev

Rim, 10. febr. s. Z angleške strani poročajo sledeče podrobnosti v poročilu Reutersa iz Singapura o japonskem izkrcanju na severozapadni obali otoka:

Izkrcavalne skupine so se približale otoku med 23. uro v nedeljo in 1. uro ponedeljka na kuro, ki se nahaja med Sungei Kranjiem in Pasir Labo. Pred izkrcanjem je sovražno topništvo silno bombardiralo naše prednje položaje v tem predelu. Ob zori je bilo bombardiranje še ojačeno in povečano z delovanjem velikega števila lovcev in bombnikov. Prve angleške čete so bile na nekaterih točkah odbite, kjer je sovražnik uspešno vdrti proti vzhodu. V teku so silni protinapadi za nevtraliziranje japonskega prodora. Uspehi teh protinapadov še niso znani.

V drugih delih otoka sovražnik še naprej bombardira z močnimi skupinami prve angleške postojanke, ki se nahajajo tudi pod ognjem sovražnega topništva. Angleški lovci se skušajo zoperstaviti akcijam japonskega letalstva.

Položaj v trdnjavi

Johore Bahru, 10. febr. s. Neka japonska patrila je ujela nekega Indijca, ki je pripadal angleški tajni policiji. Pri zaslišanju je ujetnik izjavil med drugim,

da je položaj Singapura skrajno kritičen. Primanjkuje živil in vode skoraj ni več na razpolago. Prebivalstvo je obupano zaradi postopanja orožništva, ki skuša z najbolj bestialno silo zadušiti nezadovoljstvo med množicami.

15 km pred mestom

Johore Bahru, 10. febr. s. Na otoku Singapurju izkrcani japonski oddelki, ki so naglo razširili svoje mostišče, so ob 13.30 včeraj zasedli letališče Pengang in so prodri do 15 km pred mesto Singapur.

Japonske čete prekorale reko Salween

Bangkok, 10. febr. s. Po vesteh z birmanske fronte so japonske sile ob pomoči silnega topniškega ognja prekorale reko Salween, katere zapadno obrežje so dosegle kljub srditemu odporu sovražnika ter prodirajo proti Rangunju.

Ponovno bombardiranje birmanske prestolnice

Tokio, 10. febr. s. Doznava se z nekega japonskega oporišča v Birmaniji, da so japonske vojske izkoristile odlične vremenske prilike in obnovile napade na Rangun v prvih jutranjih urah. Bombardirano je bilo letališče in drugi vojaški objekti v Martabanu ob ustju reke Salween.

Letalski napad na Sumatro

Tokio, 10. febr. s. Agencija Domei je prejela vest z Malaje, da so preteklo soboto japonski bombniki ob spremstvu skupin lovcev napadli otok Sumatro kljub močni obrambi in protiletalski reakciji. V teku napada je bilo več kot 5 letal sestreljenih ali uničenih na tleh na letališčih Palembang in Pakangaroe. Medtem ko so leteli nad morjem proti Sumatri, so japonski letalci zbili 4 do 6 letal lovcev, ki so jih skušali prestopiti nad otokom Berhalo, 200 km južno od Singapura. Ogenj japonskih bombnikov se je potem osredotočil na druga sovražna letala, od katerih jih je bilo 6 gotovo zažganih. Ob napadu na letališče Pakangaroe so bila uničena na tleh 3 angleška letala.

Crippsova ofenziva proti Churchillju

Bivši angleški poslanik v Moskvi se ne udaja praznim upom na sovjetsko moč

Zeneva, 10. febr. s. Po poročanju švicarskih listov je govor Stafforda Crippsa, bivšega angleškega veleposlanika v Moskvi, naredil globok vtis v londonskih političnih krogih. Zlasti je vzbudila pozornost Crippsova trditve, da je še mnogo ljudi v Angliji proti sodelovanju s Sovjeti in da mirni cilji niso bili zadosti jasno obeleženi. Dopisniki švicarskih listov iz Londona pišejo glede tega da Stafford Cripps nadaljuje svojo ofenzivo proti Churchillju, izkoriščajoč nezadovoljstvo javnega mnenja Angleško javno mnenje ni bilo zadovoljno, ker je Churchill obdržal nekaj svojih ministrov, ki jih smatrajo za malo sposobne pri vodenju vojne. Ofenziva, ki jo je sprožil Cripps je očitno naperjena proti Edenju.

Berlin, 10. febr. s. Nemški tisk pripisuje posebno važnost izjavam bivšega angleškega veleposlanika v Moskvi Stafforda Crippsa glede nujnosti pošiljanja kar največ vojnih potrebščin rdečim. To pomeni, da

Ducejevo sožalje

Berlin, 10. febr. s. Italijanski veleposlanik Eksc. Dino Alfieri je v ministrstvu za oboroževanje v Ducejevem imenu izrazil sožalje ob smrti ministra dr. Todta.

Prvi letalski napad na Batavijo

Saigon, 10. febr. s. Po poročilu iz Batavije so japonske letalske sile izvedle prvi letalski napad na Batavijo. Poročilo obvešča nadalje, da japonske čete, ki so zasedle Balikpapan, zdaj napredujejo proti jugu.

Prekinjene pomorske zveze

Rim, 10. febr. s. V nekem komentarju k vojaškemu položaju ugotavlja londonski radio, da Japonska ogroža tr glavne prometne zveze zaveznikov, in sicer oskrbovalno zvezo Angloameričanov z vzhodno obalo Afrike, zvezo, ki vežejo Avstralijo in Novo Zelandijo z Anglijo in prometne zveze med indijskimi oboroženimi silami na Srednjem vzhodu ter indijskim zaledjem. Oslabljenost zavezniške mornarice v vzhodni Aziji je onemogočila blokado Malajske ožine.

Preprečen stik med kitajskimi in britanskimi četami

Tokio, 10. febr. s. Ob začetku operacij je vlada v Čungkingu razpolagala z 10 divizijami na področju južnozahodne Kitajske s približno 300.000 ljudmi. 8 divizij se nahaja razen tega v Junanu in 6 v osrednji Kitajski. Japonske čete so s svojo naglo akcijo preprečile, da bi se te sile zvezale z angleškimi na Malaji in v Birmaniji. Čungkingovski vojniki, zaključujejo listi, ki objavljajo te vesti, se torej ne morejo premakniti z mej Junana.

Japonci zasedli Juanli

Sanghai, 10. febr. s. Japonske čete, ki operirajo v južnem Šantungu, so popolnoma zasedle mesto Juanli, ki ga je držala 113. kitajska divizija pod poveljstvom generala Juhsuencunga.

Nemško vojno poročilo

Na vzhodu se nadaljujejo borbe ob hudih izgubah sovražnika — Velik plen v doneški kotlini — Letalske akcije v Afriki

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Na vzhodu nadaljuje sovražnik svoje napade navzile hudim izgubam. V borbah na doneški fronti je sovražnik v teku 14 dni v odseku ene same nemške divizije izgubil 1000 ljudi na ujetnikih in ime več tisoč mrtvih. 17 tankov, 52 topov, 78 strojne in številni metalični min so padli v nemške roke.

V severni Afriki so bile zavržene sovražnikove izvidniške akcije. Bojna letala in strmoglavci so razpršili sovražnikove kolone prevoznih sredstev v vzhodni Marmariki. V letalskih borbah v tem odseku so nemška bojna letala brez lastnih izgub sestrelila 10 sovražnikovih bojnih letal.

Na obali okupiranih zapadnih ozemlj kakor tudi na norveški obali so britanske letalske sile včeraj izgubile 5 letal.

Finski odsek

Helsinki, 10. febr. s. Poročilo glavnega stana v zadnjih 24 urah poroča:

Na vseh celinskih frontah živahno delovanje topništva in pehote ter spopadi patrol in delovanje izvidniških oddelkov. Nevtralizirane so bile številne sovjetske skupine, ki so vdrle za naš hrbet.

V južnem predelu fronte v vzhodni Kareliji je bil odbit napad sovražnega bataljona, ki je imel 100 mrtvih. Na neki drugi točki je bila napadajoča sovjetska stotnja razpršena in je izgubila večji del svojih čet.

Finsko protiletalsko topništvo, ki opira s četami v južnem odseku fronte v

vzhodni Kareliji, je sestrelilo enega lovca. Drugi lovec je bil sestreljen na fronti Svir. Predvčeršnjim so slabe vremenske prilike oteževale letalsko delovanje.

Sovjetske izgube v zadnjih 14 dneh

Berlin, 10. febr. s. Kot značilnost novega razvoja boja na vzhodni fronti se označujejo naraščajoče izgube sovjetske armade. V zadnjih 14 dneh so poročila nemškega vrhovnega poveljstva javila smrt 18.000 Sovjetov, kar pomeni, ako pristojemo še število ranjenih, bolnih in ujetnikov, uničenje celotnega armadnega zbora. Številke, objavljene v včeršnjem poročilu glede vojnega plena, ki so ga zajeli Nemci, in sicer 300 topov, 1000 strojne in metalcev granat, 400 motornih vozil in 850 sani, predstavljajo skupno opremo dveh celotnih divizij.

Obstreljevanje Petrograda

Berlin, 10. febr. s. Dne 6. februarja so teke nemške baterije otvorile ogenj na važne industrijske naprave v Petrogradu. Stevilni objekti so bili v polno zadeti.

Vojni čas v Ameriki

Rim, 10. febr. s. V noči na ponedeljek so v vsej Ameriki premaknili ure za eno uro naprej in uvedli takozvani vojni čas. Upajo, da se bo na ta način prihranilo v teku leta 736 milijonov kilovatnih ur električne struje.

Obnovite naročnino!

Huda zima na Danskem

Kodanj, 10. febr. s. 12. mesec in pol vlada na Danskem mraz od 22 do 32 stopinj ničlo. Zaradi tega je umrlo celotno ribolovstvo. Ribiči ne morejo iz pristanišč. Dansko otočje je zamrznjeno in otok Anholt je bil odrezan tri tedne ter oskrbovan s pomočjo letal. Nekemu drugemu otoku, ki je zamrznjen, je pomagala ekspedicija, ki je prehodila peš 30 km na zamrznjenem morju. Mraz je zahteval že 20 smrtnih žrtev.

Ryomski proces

Pariz, 9. febr. u. Razširila se je vest, da bo proces v Ryomu, ki je bil napovedan za 19. februar, ponovno odložen na zahtevu braniteljev Leona Bluma, ki je baje obolen. Zahteva pa je bila zavržena in se bo razprava vendarle pričela ob določenem dnevu. Preiskovalni sodnik je obtoženec dovolil, da se svobodno posvetojuje s svojimi branitelji. Dalajera bo branil odvetnik Ribet, ki je znan po tem, da rad povzroča incidente. Ribetu bo pomagal 6 drugih odvetnikov in njegova žena, ki je v Parizu znana odvetnica. Leon Blum bo imel dva zagovornika. Španiera in bivšega socialističnega poslanca, Jo. Bascuana. Gamelina, ki je predložil preiskovalnemu sodniku cel vrsto spomenik, bo branil predsednik odvetniške zbornice v Toulouseu Arnald. (Piccolo.)

Smrt uglednega diplomata

Rim, 10. febr. s. Včeraj zjutraj je na svojem domu umrl Eksc. Bernardo Attolico, veleposlanik Nj. Vel. Kralja v Vatikanu. Grof Ciano je včeraj zjutraj obiskal hišo žalosti in je izrekel družini Ducejevo sožalje. Z Bernardom Attolicom je fašistična Italija izgubila enega od svojih najbolj uglednih diplomatov.

Ameriški bombnik treščil v morje

Kodanj, 10. febr. s. Doznava se, da je neki ameriški bombnik strmoglavil v vodo južno od Islandije. 12 članov posadke je ugonilo.

Pred 60 leti smo dobili Resljevo cesto

Zanimiva ljubljanska četrta nekdanjih strojarjev, barvarjev in milarjev — nekdanj in dandanes

Ljubljana, 10. februarja
Vse ljubljanske četrte imajo poseben čar; to velja predvsem za starejše mestne dele, ki so si ohranili nekatere predmestne značilnosti. Čeprav se mesto neprestano spreminja, ostanejo še dolgo nezbrisani sledovi življenja njegovih četrti v starih časih. Teh značilnosti starih mestnih četrti se dandanes več ne veselimo. Vjugaste in ozke ulice ovirajo »sodobni« promet, niso dovolj zračne in solne, zemljišča ob njih pa niso racionalno izkoriščena. Ostale so mnoge stare hiše, ki so bile sezidane v dobi, ko je bilo stavbarstvo na nižji stopnji, ko je bil ves način življenja teh mestnih okrajev drugačen; drugačne so bile gospodarske in socialne razmere, drugače je živelo mesto in življenje meščanov se je v marsičem razlikovalo od sedanjih navad in ureditev. Tako je ostala zgodovina tistih časov konzervirana v starih hišah. Zdanj pa, ko so se časi spremenili, si prizadevamo prilagoditi stare hiše ali cele mestne okraje novim življenjskim zahtevam in pogojem. Toda življenje se spreminja hitreje kakor lice mesta. Tako nam je omogočen pogled v preteklost.

Predmestje do središča

Nekdanje šentpetrsko predmestje se je sicer zelo spremenilo ali »moderniziralo«, če hočete, vendar je v nekem pogledu vendar ostalo, kar je bilo — predmestje. Ko govorimo o nekdanjem šentpetrskem predmestju, nam mislijo le na okolico šentpetrske cerkve; predmestje je vendar segalo do mestnih vrat ali do mostov, ki so ga vezali z mestom. Staro mesto je bilo na desnem bregu Ljubljanice, na levem bregu vzdolž reke, ob sedanji Sv. Petra cesti, se je pa razprostiralo predmestje. Mesto je bilo zvezano s predmestjem z mesarskim in špitalskim mostom. Oba mostova sta bila prvotno lesena. V starih časih so se stanovi delili mesto na četrte; razumljivo je, da se obrtniki niso mešali z odličnimi patriciji. Plemiči so imeli svojo četrto, odlični bogati meščani zopet svojo. Obrtniki niso mogli zidati palač, bogataši pa zopet niso zidali hišic. Razen tega tudi ni bilo vsenjo, kje so se naselili obrtniki. Tako so se nekateri obrtniki naselili ob Ljubljanici, kakor strojarji, barvarji in milarji, zato, ker je bilo pripravneje, da

so spuščali odpadke v reko. Tedaj se ni bilo tako popolne kanalizacije, predmestja pa sploh niso bila kanalizirana. Strojarji se niso mogli naseliti v središču mestnih hiš odličnih meščanov, kajti tudi v starih časih, čeprav se niso govorili o higieni in niso poznali tako strogih zdravstvenih predpisov, so imeli vendar prav tako občutljive nosove kakor mi. V okolici strojarj pa ne diši prijetno. Posamezni obrtniki so bili tudi navezani drug na drugega, n. pr. strojarji na mesarje, zato so se naselili blizu mesarjev. Obrtniki so živeli v celih, zato je razumljivo, da so se naselili drug ob drugem, kajti bili so tovariši v pravem pomenu besede, živeli so v bratovščini in se jim ni bilo treba bati konkurence. Tako so nastale ulice, ki se nekateri še zdaj imenujejo po vrstah posameznih obrti. Imamo Ključavničarsko, Krojaško, Kleparsko stezo itd. Šentpetrsko predmestje je bilo mesarsko. Večina mesarjev je poslovala v njem. Ze zaradi tega so se tam naselili tudi strojarji in drugi obrtniki, ki so odvisni od mesarske delavnosti. Številni obrtniki so se naselili vzdolž sedanje Sv. Petra ceste, tako da je predmestje segalo do sedanje Marišinega trga — dandanašnja mestnega središča.

Značilne strojarske hiše

Največ strojarjev, usnarjev, jerharjev, milarjev in barvarjev je bilo med sedanjim županijskim mestom in trstomesto. To je očitno še zdaj; na tiste čase nas spominjajo značilne strojarske hiše, da jih tako imenujemo. Razlikujejo se namreč od drugih hiš po posebno visokih strehah in velikih, vzdolžnih strešnih linah. V podstrešjih teh hiš so sušili kože. Nekatere strojarske hiše so bile pozneje preurejene, bodisi, da so jih nazidali in odstranili stare strehe ali so pa prezidali podstrešja v stanovanja. Nikjer drugje v Ljubljani ne najdete starih takšne oblike kakor v tem predmestju. Nikjer drugje pa tudi ni bilo do najnovejših časov toliko trgovin z usnjem in čevlji. Tu se je tudi razvila največja usnjarna in tovarna čevljev, in sicer iz Janescheve usnjarne. Ta tovarna še dela. Na drugi strani Ljubljane smo pa dobili industrijsko barvarno, ki se je tudi razvila iz obrtne barvarne in milarne (Reich).

Med kolodvorom in mesarskim mestom

Resljeva cesta je dandanes ena glavnih prometnih žil; veže živilski trg z glavnim kolodvorom, posebno pomembna je pa tudi zaradi tega, ker je del tranzitne ceste med Došenjsko cesto in kolodvorom. V starih časih, ko še ni bilo železnice, pač ni bila potrebna ta cesta, saj bi ne imela nobenega smotra. Tam so se še razprostirale njive. V začetku prejšnjega stoletja tudi še ni bilo mesarskega mesta; na tistem kraju je bila najprej lesena brv, ki seveda ni mogla služiti voznemu prometu. Prvi voznik most, lesen, so postavili l. 1820. Tedaj so tudi podirli na desni strani sedanje Sv. Petra ceste hišo platnarja Miheveca. Tako je nastal pred mestom trg. Na sedanjem križišču Resljeve in Sv. Petra ceste je še stara enonadstropna Urbasova hiša; na levi strani Sv. Petra ceste so stale hiše v strnjeni vrsti, tako da je bil pred mesarskim mestom trg v pravem pomenu besede. Ko je Ljubljana dobila kolodvor, se je pokazala takoj potreba po krajši zvezi med Poljanami, odnosno okolico sedanjega živilskega trga — ki je bila tedaj že precej dobro razvita — in glavnim kolodvorom. Predlog za novo prometno zvezo je bil sprejet že l. 1857, uresničen je pa bil šele l. 1881. Tedaj je občinski svet sklenil na predlog trgovca Ivana Perdana, da naredi cesto, ki je dobila ime po Reslju. Mestna občina je 28. februarja l. 1882, torej pred 60 leti, odkupila Urbasovo hišo na Sv. Petra cesti, da so lahko odprli novo cesto. Še istega leta so naredili cesto čez polje in travnike Pekovske zadruge do kolodvora.

Letnica tega cestnega dela je hkrati eden najpomembnejših mejnikov v zgodovini šentpetrskega okraja. Stari časi so tedaj minili. Sicer se je začel konec čehovstva v tem okraju l. 1850, ko se je število milarj, strojarj in barvarjev začelo zmanjševati. Trdnjaka podjetja so se sčasoma začela razvijati iz obrtnih in industrijske obrate; nastopala je industrijska doba. Manjša obrtna podjetja so pa povečini stari ustanovitve svoje obratovanje. Na stare čase nas zdaj še spominja tesna, vijugasta Sv. Petra cesta z nekaterimi značilnimi strojarskimi hišami.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 14.30, ob nedeljah ob 10.30 in 14.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Ljudje in živali skrajnega severa v ne izprosnem boju za življenje in ljubezen

Bastard

Signe Hasso, Georg Loekberg, Hilde Borgstrom. — Film je bil odlikovan na mednarodni razstavi v Benetkah

KINO UNION • TELEFON 22-21

Je li mogoče v sportu in zabavi najti popolno zadovoljstvo? O tem razpravlja film

Kraljica snega

Ann Sheridan, Richard Carlson

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Film napev detektivske vsebine o skrivnostnem vampirju, ki mori mlada dekleta

V mreži

Maurice Dea, Maurice Chevalier, Pierre Renoir, Andre Brunot

razvidni iz razpisa na uradni deski mestnega poglavarstva in na deskah vseh ljubljanskih srednjih šol.

—lj V mestu tričetr metra snega. Včeraj v prefekti noči je zapadlo še 16 cm snega, tako da je bila davi v Ljubljani snežna plast 72 cm debela, ali skoraj tričetr metra. Že dolga leta v nižinah ni bilo toliko snega. Včeraj je bilo sorazmerno precej mrzlo, mrzleje kakor navadno, ko sneži. Najvišja dnevna temperatura je znašala —4,6°. Davi je kazal toplomer v Zvezdi —7,4°. Pričakovati smemo, da se bo vreme izboljšalo, toda če se bo zjasnilo, bo zopet pritisnil hud mraz.

—lj Brata Nande in Drago Vidmar, ki v Obesnelevi galeriji razstavljata svoja najnovejša dela, sta poleg Franceta Mihele naša edina ruralista. S svojimi razstavi vzbujata pozornost že dolgo vrste let. Izobraževala sta se n umetnostnih akademijah v Zagrebu. Drazdanih in drugod Udeležila sta se tudi mnogih razstav širom Evrope. Njuna sedanja razstava je veran izraz umetnostnega prizadevanja in priprave napredka. Zanimivo je, da paj prepotovala Evropo in zmerom tudi skupaj razstavljala. Ločeno le ustvarjala, da ne bi zapadla medsebojnemu vplivu. Kljub temu pa se v njunih delih jasno očituje

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

Kakovostna žarnica proizvajana v Milano v tvornici tvrdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

bratstvo. Zanimiva je primerjava Nandotovega »Pastirja« z Dragovim. Prvi je navezan na človeka, drugi na naravo. Razstava bo odprta samo še teden dni, zato naj pohiti z ogledom vsak, ki mu je domača likovna umetnost pri srcu. Ogled dopoldne in popoldne.

—lj Veseli teater obvešča, da bodo v tekočem tednu le popoldanske predstave in matinee. Predstave so v četrtek ob 15. uri, v soboto ob 15. uri ter nedeljo ob 16.30 in 14.30. Na sporedu nov program šte. 13. Predprodaja vstopnic v četrtek in soboto od 10.—14.30, v nedeljo od 9. ure dalje. Na prošamo publiko iz centra mesta, da nas poseti v četrtek ali soboto, tako da bomo v nedeljo kaj prostora za okoliško prebivalstvo.

Nuovo ritrovato scientifico **Bulbitamin** Nov znanstveni izsledok

UN MEDICAMENTO CHE ARRESTA LA CADUTA E FA RIGRESCERE I CAPELLI. Richiedetelo contro vaglia di LIRE 64 (spedizione in assegno L. 2 in più). Opuscolo illustrato gratis a richiesta. — Cercasi concessionario esclusivo.

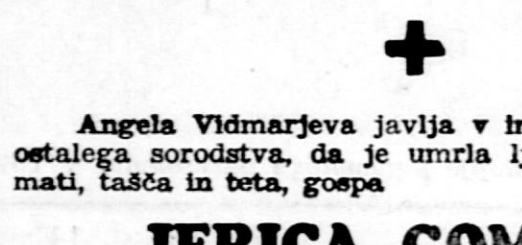
ISTITUTO SCIENTIFICO MODERNO — MILANO, Corso Italia 46 — Tel. 37178

Una macchina per scrivere da ufficio che apporiti snellezza, precisione e rendimento nel lavoro è la nuova

Everett MOD. S

Rappresentante esclusivo per la Provincia di Lubiana **A. KOVAČIČ** Presernova ul. 44 Tel: 26-36 prej Ivan Logar

Angela Vidmarjeva javlja v imenu sestre Vike in ostalega sorodstva, da je umrla ljubljena mati, stara mati, taša in beta, gospa

JERICA GOMILAR

9. t. m. po daljšem trpljenju. Pokopali jo bomo v sredo, dne 11. februarja 1942, ob 2. uri popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 9. februarja 1942.

DNEVNE VESTI

— Veličanstvo Kralj in Cesar na obisku v središču Calabrie in Puglie. Nadaljujot svoje obiske v pokrajinah, ki so v neposrednem območju središčne vojne, se je Veličanstvo Kralj in Cesar te dni mudil v Calabrij in Puglii. Povsod, kjer je prišel v neposreden stik s prebivalstvom, je bil deležen izredno navdušenega sprejema. Med prvimi, ki so imeli privilegij sprejeti Kralja in Cesarja, je bil Castrovillari. Mesto je bilo vse v zastavah in vsi meščani in okoličani so se zbrali na ulicah, po katerih se je Kralj in Cesar vozil. Po svečanem sprejemu je Kralj in Cesar še istega dne obiskal Spezzano Albanese, Tarsio, Cosenzo, Roggiano, Carpanzano, Soveria Mannella in Tiriolo. Povsod je bil priča nepozabnih dokazov vere in zmago. Naslednjega dne je obisk veljal pokrajini Catanzaro, nato pa se je dva dni mudil v Reggio Calabria. Vso pot je Kralj in Cesar prebil v avtomobilu. Po obisku številnih mest in krajev ob obali je 5. t. m. prispel v Taranto, kjer je bil še posebno toplo in slovesno sprejet. Naslednjega dne se je pot Kralja in Cesarja nadaljevala v pokrajini Lecce in Brindisi, kjer je doživljal enako vdane in iskrene sprejeme kakor v vseh prejšnjih mestih. Pot Veličanstva Kralja in Cesarja se je končala v ozračju narodove samozvesti in globoke vere v svojo moč.

— Mussolini je dovolil 25 milijonov lir za bolnišnico v Firenci. V soboto je prefekt Firence sprejel brzojavko Mussolinija, s katero ga je obvestil, da je odobril 25 milijonov lir izredne podpore za rešitev problema bolnišnice »Santa Maria Nuova« v Firenci. Podpora bo izplačana v dveh proračunskih dohodi. Prefekt, zvezni tajnik in župan so izrazili Mussoliniju za njegovo plemenito naklonjenost najglobljo zahvalo prebivalstva.

— Ozemlje, ki ni več v vojnem stanju. Romski uradni list je objavil Kraljevo uredbu, s katero preneha vojno stanje na ozemlju Udine, Gorizia, Trieste in Pola.

— Poštni promet med Hrvaško in nezasedeno Francijo. Z 20. februarjem se prične redni poštni promet med Hrvaško in nezasedeno Francijo.

— Hrvatski smučarski tekmovalci v Italiji. Italijanska liktorska mladina je povabila 12 članov hrvatske ustaške mladine na smučarske tekme, ki bodo od 10. do 17. februarja v Asslugu.

— Bencin za zagrebški diplomatski zbor. Hrvatski trgovinski minister je izdal naredbu o preskrbi avtomobilov zagrebškega diplomatskega zbora z bencinom.

— Nemški muzej v Osljeju. O Veliki noči bo prirejen v Osljeju nemški kulturni teden, na katerem bo prikazano kulturno ustvarjanje v Podunavju živčnih Nemcev, v kolikor zadeva Hrvaško. Višek kulturnega tedna bo otvoritev nemškega muzeja na Hrvaškem. Muzej je ustanovil Alois Plein, vodja nemškega urada za umetnost in znanost. Muzej bo nameščen v neki osljski patricijski palači in imel bo več oddelkov, med katerimi bodo najvažnejši za slikarstvo, gledališče in literaturo.

— Hrvatska kmetijska korporacija. Hrvatski kmetijski minister je imenoval 11 članov upravnega sveta centrale hrvatske kmetijske korporacije s sedežem v Zagrebu. Nemško manjšino zastopa v tej korporaciji Josef Schmidt iz Osljeja.

— Pomladni dunajski velesejem. Prihodnji dunajski pomladni velesejem bo od 8. do 15. marca t. l. in bo posvečen predvsem kmetijstvu, gozdni industriji in rudarstvu. Sejem bo upošteval predvsem posebne potrebe onih držav, ki sodelujejo v rekonstrukciji evropskega gospodarstva v okviru politike osi. Kmetijski stroji in kemična industrija bodo zastopani v okviru razstav: »Gnojitev in oploditev«, »Zaščita in borba zoper rastlinske grude«. Fašistična Italija se bo udeležila tega sejma s posebno razstavo, ki jo organizira Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove. Na področju tehnične razstave bodo zastopani stroji in naprave za kmetijstvo, mlinsko in industrijo, hladilni stroji, enološki, vozila in traktorji, lesni obdelovalni stroji, lov in ribarstvo, rudarstvo, lahke kovine itd. itd. Vzorčni sejem (Sejmska palača) bo razkazal celo vrsto izbranih proizvodov, predvsem na poljorcu umetne obrti, rokodelstva, dunajske mode itd. Posetniki bodo imeli razne olajšave, kakor popust na železnicah (na italijanskih 30%, na nemških 60%) proti predložitvi sejmske legitimacije, ki jo izda častni pokrajinski zastopnik ing. E. M. Felix, Trieste, via Fabio Severo 11, na katerega se lahko reflektanti obrnejo za nadaljnje informacije.

— Promocija. Na beograjski univerzi je bil promoviran za doktorja medicine Herbert Zageršnik iz Maribora.

— Nov grob. Včeraj ob 14. so pokopali pri Sv. Križu po krajši bolezni v ljubljanski bolnici preminulega železničarja v pok. g. Macarola Lovra. Številna udeležba pogrebcev je pričala o priljubljenosti pokojnika, zlasti med Galjevcem in stanovci Dolenjske ceste. Bodo mu lahka zemlja, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Kakor njegov pokojni brat je bil tudi on izredno nadarjen. Bil je naravnost genijalen matematik. Dolga je vrsta njegovih učencev, mnogi so se že pred njim preselili v večnost, marsikoga je pobrala smrt med svetovno vojno 1914—1918, ki tudi njemu ni prizanesla. Vrnil se je iz nje kot invalid brez desne roke. Toda žilav in sposoben, kakor je bil, se je brž prilagodil temu zlu in v kratkem se je naučil pisati z levoico, kakor je pisal z desnoico. Pokojni Rudolf Grošelj je bil tudi izredno duhovit in bistroumen. V zasebnem življenju pa tudi kot gimnazijski profesor je bil čudak. Vsi, ki so ga osebno poznali, vsi njegovi bližnji učenci, prijatelji in znanci, se ga bodo radi spominjali kot izvrstnega družabnika, vedno polnega šegavosti, duhovitosti in humorja. Bodi mu lahka zemlja!

—lj Vsi v Ljubljano pristojni izseljencl, rodbine vojnih ujetnikov in vojne vdove, ki so dosedaj dobivale podporo v mestnem socialno-političnem uradu, naj se zaradi nadaljnjih navodil za podporo zanesljivo zglase v tem uradu na Ambroževem trgu št. 7 v sobi št. 8 v petek ali v soboto 13. in 14. t. m.

—lj Važno opozorilo lastnikom stavbišč! Veliko nezazidanih parcel — stavbišč leži tako, da po sedaj obstoječih in že narejenih javnih poteh niso dostopna. Lastnike teh parcel, ki bi hoteli v doglednem času na njih zidati, opozarja mestno poglavarstvo, da mestna občina sedaj ne bo mogla napraviti do njihovih stavbišč ulic ali cest ter speljati vodovoda, kanalizacije i. dr., ker ji sedanje finančne razmere tega nikakor ne dopuščajo. Kdor bi pa kljub temu hotel na takih odročnih stavbiščih zidati stanovanjske ali drugačne stavbe, bo moral sam na svoje stroške oskrbeti oziroma napraviti dovoljno pot in druge potrebne naprave po navodilih mestnega tehničnega oddelka ter jih seveda tudi vzdrževati tako dolgo, da bo mestni občini v finančnem pogledu omogočeno pristopiti k realizaciji cestno gradbenega programa za prizadete okolišje. Prav tako mestna občina v tem času ne bo mogla s teh potov spravljati snega in pobirati smeti; ter zato tudi morebitnih takih prošenj ne bo uvaževala.

—lj Dve mesti ustanove dr. Fr. Košmerla, univ. profesorja v Chicagu, namreč eno za gimnazijce in druga za učence tehnične srednje šole je razpisalo ljubljansko mestno poglavarstvo. Natančnejši pogoji so

DENAR DOBITE, če prodate svojo nerabljeno gumo, steklenice, kovine in drugo po najboljši ceni trdki Metalna, Gospodstva e. 16.

BREZ KARTE IN TOČK dobite zdravilno in krepljivo Ambrožovo mleko v Medarni, Ljubljana, zidovska ul. 12T

»PROJA«
kavin nadomestek odlično nadomešča naše dosedanje vrste kavovin.

— Predpisi o prodaji alkohola. 1. februarja je korporacijsko ministrstvo izdalo naredbo, s katero se urejuje prodaja alkohola. Prodaja alkohola občinstvu je omejena in je dovoljena samo v zdravstvene namene. Prodajalec ga bodo lekarnar, ki bodo morale voditi natančen pregled nakupa in prodaje. Občinstvo ga bo moglo kupiti samo z zdravniškim receptom.

— Drzna tatvina v kinematografu. V Barju se je v nekem kinematografu izvršila tatvina, ki zbujala pozornost zaradi storilčeve drznosti in spretnosti. Nek Pompilio Spagnolo se je s svojo ženo vsedel v majhno kinematografsko ložo. Zena je odločila svojo torbico, v kateri so bili vrednostni papirji za 80.000 lir, na stol zraven sebe. V tem med predstavo pa je stopil v ložo neznan tat in se polastil torbice. Ko sta zakonca tatvino opazila, je bila takoj obveščena policija, ki je zaprla vse izhode iz kina. Vendar je pregled vseh obiskovalcev ostal brez uspeha.

— Vlak je zajel tovarni avtomobil. V bližini Taranta je prišlo do železniške nesreče, ki se je končala s človeškimi žrtvami. Vlak, ki je pripeljal na križišče s cesto Cimini, je trčil v tovarni avto, v katerem so bili delavci. Eden od njih je bil na mestu mrtev, dva pa so prepeljali v bolnišnico v brezupnem stanju. Tovarni avtomobil je popolnoma razbit.

— Boris Godunov v romski operi. V soboto je bila v romski operi premiera znamenite opere Mussorgskega »Boris Godunov«. Dirigiral je Antonio Maestri. Ki se je po večletni odsotnosti ponovno vrnil v krog sodelavcev romske opere. Tako pevci kot režija in orkester so dosegli velik uspeh.

Iz Ljubljane

—lj Prof. Rudolf Grošelj v spomin. V nedeljo je legel k večnemu počitku eden naših najpopularnejših gimnazijskih profesorjev Rudolf Grošelj, starejši brat vojakovne učitelje in pesnice Marije Grošljeve in predlaskim umrlega vseučiliškega docenta prirodoslovca dr. Pavla Grošlja.

RAPPRESENTANTE ONORARIO REGIONALE PER LUBIANA — ČASTNI POKRAJINSKI ZASTOPNIK ZA LJUBLJANO

ING. TÖNNIES — LUBIANA — TYRŠEVA 33 — TEL. 27-62

